

midden van den godsdienstig-politieken wirwar waarin ze thans leven en lijden, bij voorkeur terug kijken naar die weergaasche tijden welke Hüß en Luther aan hun land en hun huis berokkendden...

Milo Nentwich, *Verzeichniss der Handschriften in der Bibliothek der Stiftes Tepl*, 2 Teil (ib. 203-241).

Hiermede brengt ons de knappe bibliothecaris van Tepl het einde van zijn goed beredeneerden katalogus der mss. van de Tepler bibliotheek. In het gedenkboek van 1917 gaf hij verslag over de 192 hss. der XII<sup>e</sup>-XIV<sup>e</sup> eeuwen; in dit beschrijft hij ons de latere hss. van n<sup>o</sup> 193 tot n<sup>o</sup> 660, — een werk voor 't welk de geleerden hem dank moeten zeggen.

D<sup>r</sup> Benedikt Brandl, *Goethes Aufenthalt in Böhmen* (ib. 281-316).

Een zeer interessant kapittel uit het leven van den grooten Duitschen dichter, waarin we, hoofdzakelijk aan de hand van Goethes briefwissel, zijn betrekkingen leeren kennen tot de abdij Tepl, abt Reitenbergen, den schranderen ontginner van de wereld vermaarde heilbronnen van Mariënbad, en de Katholieke Kerk. In aansluiting met deze studie is zeer lezenswaard het artikel van zijn confrater Robert Totzauer: *Entstehungsgeschichte der Stift Tepler geologischen Goethe-Sammlung*, in ditzelfde boek.

*Zur Geschichte der Bauernhöfe und Familien auf den Dörfern der ehemaligen Stift Tepler Herrschaft. Die Dörfer des Witschiner Kirchspiels* (ib. 357-406).

Geen eigenlijke economische geschiedenis, veeleer een beredeneerde lijst der familiën die in 't verloop der eeuwen de verscheidene hoeven der abdij van Tepl in de bewuste streek hebben bezeten; alles getrokken uit de oorkonden en registers van het Tepler archief.

D<sup>r</sup> L., *Die ersten Papsturkunden des Stiftes Tepl* (ib. 345-348).

Zeer bondige diplomatische studie aangaande de drie eerste pauselijke bullen, t. j. 1197 door Hroznata, den stichter van Tepl, voor zijn abdij verkregen.

Averbode.

J. EVERS, O. Praem.